

Міністерство освіти і науки України Сумський
державний університет

Тимчасовий стандарт вищої освіти

6 рівень вищої освіти, бакалавр

спеціальність 035.4 Філологія

спеціалізація

германські мови та літератури

(переклад включно)

Тимчасовий стандарт підготовки

6 рівень вищої освіти, бакалавр

За напрямом 35.04 Філологія

Германські мови та літератури (переклад включно)

Обсяг програми 240 (кредитів ЄКТС)

Нормативний термін навчання 4 роки

Вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою, і вимоги до професійного відбору вступників.

- Рівень володіння та любов до рідної мови
- Здібності щодо вивчення іноземних мов
- Розвинене сприйняття і розуміння іноземної мови
- Володіння певними іншомовними мовленнєвими навичками
- Знайомство з культурою та літературою країни, до вивчення мови якої учень проявляє інтерес
- Уміння розуміти способи життя і форми мислення людей з іншої країни
- Наявність навичок незалежної думки, судження та дії у зв'язку із соціальними вміннями та відповідальністю
- Здатність до комунікації, в тому числі й іноземною мовою та комунікативної взаємодії

- Наявність певного лінгвістичного репертуару, в якому присутні всі мовні здібності
- Готовність до залучення плюрилінгвальної компетенції
- Готовність до нового мовного досвіду
- Розуміння наявних міждисциплінарних зв'язків з базових суспільних предметів: мови, літератури, історії, світової культури тощо.

Мета програми

Загальною метою є розвиток діяльнійшої іншомовної компетенції, а саме:

- усвідомлення студентом відносин між власною та іноземною культурами,
- формування навичок та вмінь автономного навчання,
- розвиток та активізація міжфахового мислення,
- формування у студента власної відповідальності за результати навчання шляхом організації навчального процесу спільно з викладачем та іншими студентами.

Основна мета навчання передбачає розвиток професійно орієнтованої міжкультурної комунікативної компетенції як складової діяльнійшої компетенції. Надати освіту в області філології із широким доступом до працевлаштування, підготувати студентів із особливим інтересом до певних областей філології для подальшого навчання.

Характеристики програми:

- предметна область (галузь знань): 03 – Гуманітарні науки
- основна зорієнтованість програми: денна та заочна освіта, зорієнтована на спеціальність «Переклад». Програма базується на загальновідомих та інноваційних методиках з урахуванням сьогодишнього стану освіти, орієнтує на здобуття випускником теоретичних знань та практичних умінь і навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків. Програма зорієнтована на випуск фахівців – перекладачів з двох іноземних мов;
- спрямованість програми: програма є академічною, орієнтованою на надання практичних знань та вмінь. Базова спеціальна освіта в області гуманітарних наук;
- відмінності від інших подібних програм: викладання ведеться іноземною мовою, відповідно до спеціалізації з урахуванням можливості стажування у країні, мова якої вивчається, та базується на застосуванні теоретичних знань та практичних умінь під час педагогічної та перекладацької практик.

Програмні компетентності

Загальні:

- Знання та розуміння предметної області, професії
- Уміння знаходити, обробляти та аналізувати інформацію з різноманітних джерел
- Уміння ідентифікувати, формулювати та розв'язувати проблеми
- Уміння планувати та управляти часом
- Розуміння і усвідомлення різноманітності та мультикультурності сучасного світу
- Міжособистісні навички та вміння взаємодіяти з колегами
- Уміння працювати в команді
- Здатність діяти на основі етичних мотивів
- Здатність до критики та самокритики

Фахові (предметні):

Лексична компетенція:

- Вільно володіти широким лексичним репертуаром, що дозволяє долати важкі місця шляхом перефразування
- Виявляти розуміння конотативних рівнів значення: уміння розуміти і вживати побутові повсякденні вирази, а також елементарні речення, необхідні для задоволення конкретних потреб
- Уміння відрекомендуватись або представити когось та запитувати і відповідати на запитання про деталі особистого життя

- Уміння описати простими мовними засобами вигляд його/її оточення, найближче середовище і все, що пов'язане зі сферою безпосередніх потреб
- Уміння розуміти основний зміст чіткого нормативного мовлення на теми, близькі і часто вживані на роботі, при навчанні, під час дозвілля тощо
- Уміння вирішити більшість питань під час перебування у країні, мова якої вивчається
- Уміння просто і зв'язно висловитись на знайомі теми або теми особистих інтересів
- Уміння описати досвід, події, сподівання, мрії та амбіції, навести стислі пояснення і докази щодо точок зору та планів
- Уміння чітко, детально висловлюватись на широке коло тем, виражати свою думку з певної проблеми, наводячи різноманітні аргументи за і проти.

Граматична компетенція:

- Здійснювати належний граматичний контроль мовлення
- Постійно підтримувати високий рівень граматичної правильності

Фонологічна компетенція:

- Володіти чіткою, природною вимовою та інтонацією, варіювати інтонацію і правильно вживати фразовий наголос для вираження найтонших відтінків значення
- Уміння взаємодіяти на простому рівні, якщо співрозмовник говорить повільно і чітко та готовий прийти на допомогу
- Уміння нормально спілкуватися з носіями мови з таким ступенем швидкості та спонтанності, який не завдає труднощів жодній із сторін. Орфографічна та орфоепічна компетенції:
- Писати зі свідомою фонетичною правильністю
- Продукувати чітке, змістовне, об'ємне писемне мовлення з належним послідовним плануванням та розбивкою на абзаци та без орфографічних помилок
- Уміння спілкуватись у простих і звичайних ситуаціях, де необхідний простий і прямий обмін інформацією на знайомі та звичні теми
- Уміння розуміти основні ідеї тексту як на конкретну, так і на абстрактну тему, у тому числі й технічні (спеціалізовані) дискусії за своїм фахом.

Перекладацька компетенція:

- знання змісту процесів письмового й усного перекладу
- знання галузі, до якої відноситься; знання ролі перекладача та принципів професійної діяльності
- знання перекладацьких прийомів і трансформацій та уміння застосовувати їх на практиці
- знання типів довідкових джерел та уміння користуватися ними
- достатнє володіння читанням та аудіюванням мовою, з якої здійснюється переклад, а також письмом та говорінням мовою, якою здійснюється переклад
- орієнтація на смисл, а не його форму у процесі перекладу
- володіння прийомами адаптації до особливостей цільової культури, включаючи особливості мовної комунікації
- знання стилістичних реєстрів та способів їх переносу з однієї мови в іншу
- уміння перевірки або встановлення лексичних та фразеологічних значень мовних одиниць різними способами
- уміння виділяти головну інформацію і записувати її перекладацьким скорописом.

Програмні результати навчання

Читання: здатність продемонструвати знання та розуміння основ першої та другої іноземних мов з орфографії і правил читання літер і їх сполучень; іменників, артиклів, займенників, прикметників, прислівників, числівників, основних форм способу та часу дієслова, форм узгодження дієслова, модальних дієслів, неособових форм дієслова та інших граматичних форм та явищ, релевантних для неєвропейських мов. Рівень знань цих основ повинен бути базовим, тобто рівнем, необхідним для роботи в традиційних сферах застосування, але не настільки високим, щоб виконувати дослідження на сучасному фронті науки;

розуміти та критично інтерпретувати практично більшість форм писемного мовлення; розуміти широкий спектр довгих і складних текстів, розпізнаючи значення, передані як експліцитно, так і імпліцитно.

Усне мовлення: здатність продемонструвати уміння створювати зв'язне повідомлення, використовуючи в разі потреби лексичні або зображувальні опори; готувати повідомлення щодо певної ситуації в межах визначених сфер спілкування, передавати основний зміст прочитаного, побаченого або почутого, висловлюючи своє ставлення; давати оцінку особам, вчинкам, подіям, явищам, про які йдеться; здатність продемонструвати уміння встановлювати і підтримувати спілкування із співрозмовником у межах визначеної тематики і сфери спілкування, ініціювати і завершувати спілкування, використовуючи для цього відповідні зразки мовленнєвого етикету, прийнятого в країні, мова якої вивчається; ініціювати і підтримувати спілкування, доводити співрозмовникові власну точку зору, обґрунтовуючи її; здатність виконувати комунікативні функції, застосовуючи мовленнєві зразки відповідно до лінгвокраїнознавчих і соціокультурних вимог, прийнятих у країні, мова якої вивчається; знати і застосовувати основні правила етикету країни, мова якої вивчається; усвідомлювати і толерантно ставитися до традицій, звичаїв, цінностей та ідеалів, характерних для народу, мова якого вивчається; давати чіткі, детальні описи складних предметів, інтегруючи підтеми, розвиваючи окремі пункти та завершуючи відповідним висновком; продукувати чітке, плавне, зв'язне усне монологічне мовлення з ефективною логічною структурою. Розумітися настільки спонтанно й вільно, щоб вести звичайну розмову з носіями мови без великих зусиль з обох боків; чітко й деталізовано висловлюватися на широке коло тем, висловлювати думку щодо актуальних питань, обґрунтовувати недоліки й переваги різних можливостей; розуміти основний зміст складних текстів на конкретну та абстрактну тему, а також дискусій за фахом; писати зрозумілі, детальні тексти на загальні та фахові теми, аргументовано викладати свою точку зору.

Аудіювання: без труднощів розуміти розгорнуте мовлення, навіть коли смислові зв'язки в ньому не виражені експліцитно; розуміти більшість видів усного мовлення, живого чи в запису, що звучить з природною швидкістю; здатність продемонструвати знання та розуміння базового лексичного матеріалу за темами усної практики.

Письмо: писати зрозумілі, добре структуровані тексти на складні теми, підкреслюючи відповідні вихідні положення, викладаючи і доводячи свою точку зору досить докладно, з допоміжними пунктами, причинами й відповідними прикладами, та завершуючи логічним висновком; здатність продемонструвати уміння робити нотатки, складати план, заповнювати анкету, опитувальний лист, уміти написати лист, повідомлення, автобіографію; писати твори в межах визначених сфер спілкування, висловлюючи власне ставлення до проблем, які порушуються.

Усний переклад: здатність створення тексту перекладу, який точно відбиває загальні смисл і функцію тексту оригіналу, його тип та мету, стиль, відношення (автора) та інтонацію ТО, поняття, фактичну інформацію й точку зору (автора), культурні звичаї та стиль, роль та намір автора щодо його взаємозв'язку з реципієнтами; здатність записувати перекладацьким скорописом; здатність одночасно виконувати різні види діяльності: читання й говоріння у перекладі з аркуша, аудіювання й письма) та читання й говоріння у послідовному перекладі; здатність автоматичного застосування перекладацьких прийомів та трансформацій в умовах стресу і обмеженості в часі; здатність швидко визначати зміст незнайомої лексики за контекстом; здатність швидко приймати правильні рішення в проблемних ситуаціях; здатність говорити голосно, чітко, без повторів та невмотивованих пауз обома мовами, задіяними в перекладі.

Письмовий переклад: здатність створення тексту перекладу, який точно відбиває загальні смисл і функцію тексту оригіналу, його тип та мету, стиль, відношення (автора) та інтонацію, поняття, фактичну інформацію й точку зору (автора), культурні звичаї та стиль, роль та намір автора щодо його взаємозв'язку з читачами; забезпечувати відповідність параметрам замовника, таким як галузь та вимоги до врахування особливостей сприйняття адресатами; здатність виконувати переклад якісно і в обумовлений термін; здатність враховувати сподівання та пріоритети замовника шляхом підтримання постійного зв'язку з ним, особливо у разі виникнення сумнівів та ускладнень; уміння вносити зміни до змісту виконання завдання, якщо змінюється зміст замовлення; уміння знаходити джерела інформації для розв'язання предметних та термінологічних проблем, що виникають у процесі перекладу; уміння складати примітки та редагувати.

Реферування: уміння виділяти головну інформацію та передавати її, застосовуючи прийоми компресії. Досягнення 6 кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій, що передбачає здобуття випускником-бакалавром базових теоретичних та практичних знань, умінь, навичок за спеціальністю «філолог-викладач двох іноземних мов та літератури, у загальноосвітніх школах, гімназіях, ліцеях, школах з поглибленим вивченням іноземних мов, «філолог-перекладач з двох іноземних мов»: перекладач-референт, перекладач науково-технічної літератури, перекладач-менеджер, перекладач-редактор, перекладач-консультант.

Вимоги професійних стандартів

Згідно з вимогами до системи освіти та професійної підготовки факультет іноземних мов несе відповідальність за якість освітньої та професійної підготовки випускників за циклами підготовки:

Гуманітарні та соціально-економічні дисципліни 10 %

Фундаментальні дисципліни 5 %

Професійні та практичні дисципліни 60 %

Вибіркові дисципліни 25 %

Придатність до працевлаштування (основні професійні назви робіт, місця роботи, професійні можливості, доступ до професійної або державної акредитації тощо; у випадку регульованих професій зазначають відповідний титул та права, із ним пов'язані. Робочі місця, пов'язані із забезпеченням освітньої діяльності у загальноосвітніх школах, гімназіях, ліцеях, школах з поглибленим вивченням іноземних мов, перекладач-референт, перекладач науково-технічної літератури, перекладач-менеджер, перекладач-редактор, перекладач-консультант, у фірмах та установах з відповідною сферою діяльності. Забезпечення усної та письмової комунікації та інформації в різних галузях господарства, науки, техніки, культури шляхом перекладу різноманітних за змістом та жанром текстів іноземною та державною мовами.

Можливості подальшого навчання Магістерські програми у філології, міждисциплінарні програми, близькі до філології (педагогіка, психологія, соціологія, комп'ютерні науки і т.ін.), а також можливість здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх до продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення з подальшим набуттям компетентностей з розроблення і впровадження методології та методики дослідницької роботи, створення нових системо утворюючих знань та прогресивних технологій.

Навчання, система оцінювання та стиль викладання: – опис основних підходів, методів та технологій, передбачених програмою: практичні заняття в малих групах, лекції, семінари, самонавчання, самостійна робота на основі підручників та конспектів, консультації із викладачами, практика у середніх навчально-виховних закладах, перекладацька практика;

- методи оцінювання: оцінювання проводиться на різних етапах упродовж усього курсу навчання і охоплює вступне, поточне, рубіжне та підсумкове оцінювання. Важливого значення набуває оцінювання самостійної роботи та само оцінювання.

- Форми оцінювання: письмові та усні екзамени, заліки, тести, контрольні роботи, усні презентації, есе, поточний контроль, звіти з практики, державні екзамени.

Форми атестації здобувачів вищої освіти.

Курсова робота – 7 семестр, диференційований залік

Практика (без відриву від навчання) – 5-6 семестр, диференційований залік

Практика (з відривом від навчання) – 8 семестр, диференційований залік

Державний екзамен з англійської мови та перекладу

Державний екзамен з німецької мови та перекладу

Бакалаврська робота – 8 семестр.